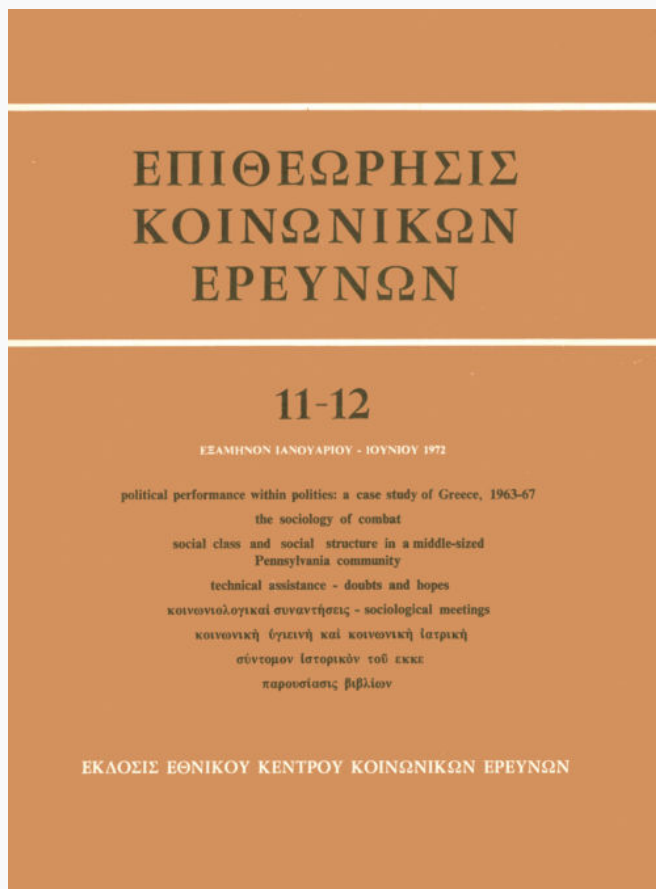

The Greek Review of Social Research

Vol 11 (1972)

11-12

**Migrations et Développement: Le cas de l' Algerie
(Αποδημίες και Ανάπτυξις: η περίπτωση της
Αλγερίας υπό Madeleine Trebous**

Δημ. Α. Γερμίδης

doi: [10.12681/grsr.281](https://doi.org/10.12681/grsr.281)

Copyright © 1972, Δημ. Α. Γερμίδης

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Γερμίδης Δ. Α. (1972). Migrations et Développement: Le cas de l' Algerie (Αποδημίες και Ανάπτυξις: η περίπτωση της Αλγερίας υπό Madeleine Trebous. *The Greek Review of Social Research*, 11, 51–52. <https://doi.org/10.12681/grsr.281>

able experience of certain foreign Church Centres for Marriage Preparation which have concentrated their attention on those attitudes which evoke the most immediate response in the engaged couple.

The possible contribution that «information-theory» can make to the subject under investigation was considered most valuable, so an attempt was made to apply its principles to the question of the personal contact between the Pastoral Team and the couple, and of the process of teaching the Orthodox Christian view on marriage.

Similarly the use of material drawn from psychology and consideration of the problems of engaged couples, as well as the contemporary structure of marriage was considered indispensable. Thus we have tried to form a better understanding both of the couple and of the union which they are invited to enter into today, and to show the need for pastoral preparation.

Further, careful attention has been paid to the theological foundation of the «active method» used in modern educational theory, which encourages the couple to participate in their own marriage preparation. This was done by employing the Orthodox principle of «synergy» or collaboration. We have above all tried to indicate which of the existing methods of preparation favour this active participation.

E.K.E.

La Répartition du Revenu National: Les modèles modernes et leur dépassement. (Η Κατανομή του Έθνικου Εισοδήματος: Τα μοντέρνα μοντέλα και το «εξεπέραςμα» τους), tome IV, Έκδόσεις Génin, Paris 1970, 331 σελ.

Η έκδοσις του τετάρτου τόμου της «Κατανομής του Έθνικου Εισοδήματος» αφιερωμένου εις τα «μοντέρνα μοντέλα» της κατανομής, συμπληρώνει το δεύτερον μέρος ενός γιγαντιαίου έργου το όποιον οι δύο συγγραφείς Jean Marchal και Jacques Lecaillon, διαπρεπείς Καθηγηταί της Πολιτικής Οικονομίας του Παν/μίου των Παρισίων, ήρχισαν κατά τα έτη 1957-58.

Η μελέτη των νόμων και κανόνων, οι όποιοι διέπουν την κατανομή του Έθνικου Εισοδήματος μεταξύ των διαφόρων κοινωνικοοικονομικών ομάδων, αποτελεί το επικεντρων των έπιστημονικών ενδιαφερόντων και έρευνών των δύο συγγραφέων.

Εις τους δύο πρώτους τόμους του προαναφερθέντος έργου τον οι δύο Καθηγηταί ανέλυσαν λεπτομερώς την διάρθρωσιν και την συμπεριφορά των κοινωνικοοικονομικών ομάδων των «μισθωτών», των «κατόχων κερδών», των «γεωργών», των «δανειστών» και τέλος των «απολαμβάνοντων κοινωνικών παροχών», προβαίνοντες κυρίως εις την μελέτην της συν-

θέσεως και της εξέλιξεως του εισοδήματος των, εξετάζοντες ταυτοχρόνως άφ' ενός μόν την θέσιν των ομάδων αυτών εις τας άντιστοιχούς άγοράς των, άφ' έτέρου δε τών βαθμών και τας επιπτώσεις της οργανώσεώς των.

Ο τρίτος τόμος του έργου περιλαμβάνει την παρουσίαν και κριτικήν ανάλυσιν των «μοντέλων» της κατανομής, άρχης γενομένης άπό τα δύο βασικά τοιάυτα, ήτοι το κλασικόν και το μαρξιστικόν, με ιδιαίτεράν άναφοράν εις τα χαρακτηριστικά της λειτουργικής πλευράς του τελευταίου μοντέλου.

Ο παρών τέταρτος τόμος άποτελεί την συνέχειαν και το τέλος του μέρους της μελέτης του άφιερωμένου εις τα μοντέλα. Διά του όρου «μοντέρνα μοντέλα» της κατανομής του Έθνικου Εισοδήματος, οι δύο συγγραφείς χαρακτηρίζουν όλας έκκεινας τας αναλύσεις αι όποιαί ήκολούθησαν την «επανάστασιν της όριακής όφελείας» (revolution marginaliste) των έτών 1870-1880, ήτοι το Νεοκλασικόν και Νεοκεϋσινανόν μοντέλου.

Άλλά οι «μοντέρνοι συγγραφείς», μολοντί όλοι υιοί της επανάστασεως της όριακής όφελείας, δέν συμφωνούν επί πλείστον σημείων, και κυρίως ως πρός την μέθοδον αναλύσεως. Ούτω, εφαρμόζοντες μίαν μικροοικονομικήν ανάλυσιν, οι νεοκλασικοί συγγραφείς ώδήγηθησαν εις την μελέτην και την εξήγησιν των προβλημάτων της κατανομής διά μέσου της παραγωγής. Όσον άπό τους Κεϋσινανούς, υιοθετούντες μίαν μακροοικονομικήν μέθοδον αναλύσεως, έρμηνεύουν τα ίδια προβλήματα της κατανομής διά μέσου της συνολικής ζήτησεως.

Η μελέτη λοιπόν των μοντέλων υπό των J. Marchal και J. Lecaillon, βασίζεται επί των έννοιολογικών και μεθοδολογικών αυτών διαφορών αι όποιαί έχουν ως άποτέλεσμα την χρησιμοποίησιν πότε μεν της έννοιας της «κοινωνικής κατανομής», πότε δε της έννοιας της «λειτουργικής κατανομής», και καταλήγει εις την παρουσίαν ενός *συνθετικού μοντέλου*, ίκανού να συμβιβάζη βραχυχρονίας και μακροχρονίας τα νεοκλασικά και νεοκεϋσινανιά μοντέλα.

Οι δύο έκλεκτοι συγγραφείς δέν περιορίζονται όμοι μόνον εις την θεωρητικήν εξήγησιν της κατανομής, αλλά επιστρέφουν εις την ανάλυσιν της πραγματικότητας, διά της μελέτης της εξέλιξεως της κατανομής του εισοδήματος εις την γαλλικήν οικονομίαν, έλέγχοντες ούτω όλας τας διατυπώσεις υποθέσεις και την παρουσίαν των μοντέλων.

Έπι τή βάσει αυτών των παρατηρήσεων αι όποιαί εκτίθενται εις το πρώτον κεφάλαιον του τετάρτου τίτλου του παρόντος τόμου, οι δύο έπιφανείς συγγραφείς επιχειρούν να προσδιορίσουν τα στοιχεία έκείνα τα όποια δύνανται ήδη να εκφράσουν το «εξεπέραςμα» των μοντέρνων μοντέλων.

Ούτω εάν ό έρευνητής θέλη να συλλάβη κατά τρόπον άκριβή την παρατηρη-

μένην πραγματικότητα, όφείλει να υιοθετήση μίαν «νομισματικήν» μέθοδον αναλύσεως (analyse en termes monétaires), άντι της χρησιμοποιομένης συνήθους «πραγματικής» τοιαύτης (analyse en termes réels).

Η μέθοδος αυτή, έν συνδυασμώ με μίαν λεπτομερή μελέτην της συμπεριφοράς των πλέον αντιπροσωπευτικών ομάδων των κατόχων εισοδήματος, δύναιται να ώδηγήση εις μίαν άναθεωρημένην έννοιαν της μακροοικονομικής ίσορροπίας, βραχυχρονίας και μακροχρονίας.

Υπογραμμίζοντες τόν μοναδικόν χαρακτήρα της άπό δωδεκαετίας και πλέον αναληφθείσης υπό τών έξεχόντων Καθηγητών Jean Marchal και Jacques Lecaillon προσπαθείας, άς εύχηθώμεν να ίδωμεν συντόμως περατωμένον το μνημειώδες έργον τον επί της Κατανομής του Έθνικου Εισοδήματος.

ΔΗΜ. Α. ΓΕΡΜΙΔΗΣ

Migrations et Developpement: Le cas de l'Algerie (Άποδημια και Άνάπτυξις: ή περίπτωσις της Άλγερίας), υπό Madeleine Trebous. Έκδόσεις του Centre de Developpement de l'OCDE, Paris 1970, 241 σελ.

Το μεταναστευτικόν κίνημα έκ της Άλγερίας πρός την Εϋρώπην άρχισε περί το 1870 και ήδη, κατά τας άρχάς του 20ού αιώνας, ήχοριζε σοβαράς διακυμάνσεις, όφελιμένες ίδιως εις τας ανάγκας της πολεμικής βιομηχανίας της Εϋρώπης, συντόμως άκολουθηθείσας άπό τας ανάγκας της άνοικοδομήσεως.

Έν τούτοις, μόνον μετά το 1950 το μεταναστευτικόν κίνημα λαμβάνει μαζικόν χαρακτήρα. Κατ' αυτό το έτος 200 με 250.000 Άλγερινών—άντιπροσωπευόντων το 20% του ένεργου πληθυσμού της Άλγερίας—άνησυχολούοντο εις την Εϋρώπην, ένθ' το 1966 ό αριθμός των άνερχεται εις 300.000. Κατά το ίδιον έτος; ό έλγερινός πληθυσμός ό ζών έν γένει εις το έξωτερικόν θνήσκει τας 800.000, ήτοι τα 6% του συνολικού πληθυσμού της Άλγερίας. Έάν λάβη τή υπ' όψιν μόνον τή δευτερογενή τομέα, ό αριθμός των εργαζόμενων εις την Εϋρώπην ήτο κατά το 1966 μεγαλύτερος άπό ό,τι εις την Άλγερίαν.

Η Γαλλία είναι ή κατ' έξοχην χώρα ύποδοχής με 96,7% του συνόλου των μεταναστών, το δε υπόλοιπον καταμεταίει κυρίως εις το Βέλγιον και την Δυτικήν Γερμανίαν.

Ένωπιόν των διαστάσεων του μεταναστευτικού κινήματος, και έν όψει των νέων πραγματικότητων και διαβρώσεων ένός ανεξαρτήτου κράτους με μίαν όσον άνάπτυξιν οικονομίαν, το πρόβλημα της άλγερινής μεταναστεύσεως πρέπει να τεθή έκ νέου επί τάπητος.

Δι' αυτό άκριβώς ή μελέτη της Madeleine Trebous έχει *ιστορικήν αξίαν*:

Πρώτον, διότι, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης ὕλης, καθὼς καὶ ἐπὶ ἀπ' εὐθείας μελετῶν καὶ ἐρευνῶν «ἐπὶ τοῦ πεδίου», προβαίνει εἰς μίαν λεπτομερεστάτην ἀνάλυσιν τοῦ ἱστορικοῦ τῶν αἰτιῶν, τοῦ ὄγκου τῆς κατανομῆς (γεωγραφικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς), τῆς συνθέσεως, καθὼς καὶ τῶν μορφωτικῶν ἐπιπέδων τῶν ἀλγερινῶν μεταναστῶν εἰς τὴν Εὐρώπην.

Δεύτερον, διότι, ἐπὶ τῆς βάσεως τῆς προηγουμένης ἀναλύσεως, διατυπώνει μίαν πλήρη «ἀδιάνωσιν» τῶν προβλημάτων καὶ τῶν κοινωνικο-οικονομικῶν προσδοκιῶν τῶν μεταναστῶν, καθὼς καὶ τῶν δυνατοτήτων τὰς ὁποίας παρουσιάζουν διὰ τῆς οικονομικῆς ἀνάπτυξιν τῆς Ἀλγερίας, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὸσον τοὺς καθορισθέντας ὑπ' αὐτοῦ τοῦτου τοῦ ἀλγερινοῦ κράτους στόχους ἀναπτύξεως, ὅσον καὶ τὰς εἰς εἰδικευμένας ἐργατικὰς χεῖρας ἀνάγκας τῆς νεοδημιουργημένης ὅσων κτῆς βιομηχανίας.

Εἰς τὰ πλαίσια αὐτῆς τῆς διαγνώσεως ἐτονίσθησαν ἰδίως, ἀφ' ἑνὸς μὲν αἰ συνέπειαι ἑνὸς εἰδους ὀρισταμένου «ἀδιάνωσιν» τῆς ἐργασίας τῶν μεταναστῶν, ἀπασχολημένων κυρίως εἰς βαρείας ἐργασίας, ὅπως λόγου χάριν εἰς τὴν Γαλλίαν ἀπασχολοῦνται εἰς τὰς οἰκοδομὰς καὶ δημόσια ἔργα 40,6%, εἰς τὴν ἠλεκτρικὴν παραγωγὴν καὶ τὴν βιομηχανίαν βαρέων μηχανημάτων 21%, εἰς τὴν μεταλλουργίαν 5,4%, κτλ., ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ χαμηλὸν ἐπίπεδον τῆς ἐπαγγελματικῆς καὶ ἔνθεν μορφώσεως, τὸ ὅποιον προκαλεῖ ἐπιπρόσθετος δυσκοιλία διὰ τὴν συμμετοχὴν τῶν μεταναστῶν εἰς διάφορα προγράμματα μετεκπαίδευσως, πρακτικῶν ἐφαρμογῶν, κτλ.

Ἐξ ἄλλου, ὅταν εἰς ἐργάτης ἐξ Ἀλγερίας ἀπιθῆναι διὰ ἀποκτήσῃ μίαν εἰδικότητα, ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐργασιῶν ποῦ τὸ προσφέρονται εἶναι λίαν περιορισμένα καὶ ἀντιστοιχοῦν γενικῶς εἰς ἐκεῖνα τὰ ἐπαγγέλματα τὰ ὁποῖα ναὶ μὲν «περιφοροῦν» ὄν ἐνόησι, ἀλλὰ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ τὴν συνέχισιν τῆς οικονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ κράτους ὑποδοχῆς.

Ἐπὶ τῆς βάσεως κυρίως αὐτῶν τῶν τελευταίων παρατηρήσεων ἡ συγγραφεὶς εἰσέρχεται εἰς τὸ μῆμα τῆς μελέτης τῆς τοῦ ἀναφερόμενον εἰς τὴν «θεραπευτικῆν», τὸ ὅποιον ἀποτελεῖ τὸ τρίτον ἀξιόλογον μέρος τῆς ἐργασίας τῆς.

Πράγματι, ὅπως ἡ Madeleine Treboux τὸ ὑπογραμμίζει, ἡ κυριώτατη αἰτία τῆς «ἀνισοροπίας» τῶν ἰσοζυγίων τῶν κερδῶν μεταξὺ τῶν χωρῶν ἀποστολῆς καὶ ὑποδοχῆς, εἶναι ὅτι τὰ συμφερόντα τῶν ὁσων ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν μεταναστῶν εἶναι ἀλληλοσυγκρουόμενα. Τὸ συμφέρον τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας εἶναι νὰ διατηρηθῇ τὸ ἐργατικὸν δυναμικὸν τὸ προερχόμενον ἐκ τοῦ Τρίτου Κόσμου ἐντὸς ὀρισμένου τομέου τῆς οἰκονομίας καὶ εἰς ἕν χαμηλὸν ἢ μῆσον ἐπίπεδον εἰδικεύσεως, μὴ ἐπιτρέπουσα τὴν πραγματικὴν ἐξειδίκευσιν παρὰ μόνον εἰς ὀρισμένας δραστηριότητας. Ἀντιθέ-

τως, ἡ ἀνάπτυξις τῶν οἰκονομιῶν τῶν χωρῶν ἀποστολῆς τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ ἀπαιτεῖ ἐξειδίκευσιν ὑψηλοῦ βαθμοῦ, εἰς πλείστους τομεῖς, συνήθως ἄλλως τε διαφορετικοὺς ἀπὸ ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους οἱ μετανάστες ἐξειδικεύονται εἰς τὴν Εὐρώπην.

Διὰ νὰ συμβιβασθῇ τὰ δύο ἀντιθέτω ἀλληλοσυγκρουόμενα συμφέροντα ἡ συγγραφεὺς προτείνει μίαν σειράν μέτρων, ἀποβλεπόντων ἰδίως εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν «διαρθρώσεων ὑποδοχῆς» (structures d'accueil), ἐν ὄψει μίαις ἀξιοπροσθετοῦ κοινωνικῆς ἐνσωματώσεως—ἔστω καὶ προσωρινῆς—τῶν μεταναστῶν, καὶ εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ συντονισμόν μεταξὺ τῆς Ἀλγερίας καὶ τῶν χωρῶν ὑποδοχῆς τῆς ἐπαγγελματικῆς εἰδικεύσεως τῶν μεταναστῶν, ἡ ὁποία πρέπει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν τὸσον τὰς ἱκανότητας καὶ προτιμήσεις τῶν ἐνδιαφερόμενων, ὅσον καὶ τὴν κατάστασιν τῆς ἀγορᾶς ἐργασίας τῆς χώρας ἀποστολῆς.

Ταυτοχρόνως ἡ συγγραφεὺς ἐπιμένει ἐπὶ τῆς ἀνάγκης ἐρευνᾶν καὶ ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν, διὰ τὴν καταπολέμησιν μίαις τῶν κυριωτέρων αἰτιῶν τῆς ἀνεπαρκοῦς χρησιμοποίησεως τῆς μεταναστεύσεως διὰ σκοποῦς οικονομικῆς ἀναπτύξεως, ἥτοι τὴν ἔλλειψιν στοιχείου εἰς τὰς καταληφθείσας ὑπὸ τῶν μεταναστῶν θέσεις εἰς τὰς χώρας ὑποδοχῆς, ὡς καὶ τὰς δυνατότητας ἐργασίας εἰς τὴν χώραν καταγωγῆς τῶν.

Ἡ Medeleine Treboux συμπληρώνει τέλος τὴν τὸσον ἐνδιαφερόμεσαν μελέτην τῆς, μὲ μίαν λεπτομερῆ περιγραφήν τῶν μέχρι σήμερον χρησιμοποιοθηέντων μέσων διὰ τὴν ἐνσωμάτωσιν τῶν εἰδικευμένων ἐργατῶν εἰς τὴν Ἀλγερίαν, ἀπὸ τῆν ὁποῖαν διαφαίνεται ὁ ἐμπειρικὸς χαρακτήρ καὶ αἱ ἔλλειψεις τῆς ἀκολουθηθείσης πολιτικῆς εἰς αὐτὸν τὸν τομεῖ.

Ἐν τούτοις, ἡ ἔλλειψις μίαις συγκριτικῆς μελέτης τῶν ἐκ τῆς μεταναστεύσεως «καθαρῶν κερδῶν» διὰ τὰς χώρας ὑποδοχῆς καὶ ἀποστολῆς, ἡ ὁποία νὰ λαμβάνῃ κυρίως ὑπ' ὄψιν τὰς κοινωνικὰς δαπάναις εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθησαν αἱ χώραι προελεύσεως τῶν μεταναστῶν, ἀρθρῆν ἀνεῦ ἀπάντησεως, ἀριθμητικῶς ἐκφραζομένης, τὸ πρόβλημα τῆς συγκρούσεως τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν ἐν λόγῳ χωρῶν, μακροχρονίως.

Διότι ἂν εἶναι ἀληθές ὅτι βραχυχρονίως καὶ μεσοχρονίως ἡ μετανάστευσις ἐλαττώνει τὴν ἀνεργίαν καὶ τὴν ὑποαπασχόλησιν καὶ προκαλεῖ ἐντυπωσιακὰ ἀποστολάς συναλλάγματος εἰς τὰς χώρας προελεύσεως τῶν μεταναστῶν, χωρὶς νὰ ὑπολογισομένη τὰς εὐμενεῖς ἐπιπτώσεις—αἱ ὁποῖαι εἶναι περισσότερον συζητήσιμαί—τῆς ἐπαγγελματικῆς εἰδικεύσεως τῶν, δὲν εἶναι ὀλιγότερον ἀληθές ὅτι μακροχρονίως ἡ μετανάστευσις κινδυνεύει νὰ ἀποβῇ διὰ τὰς χώρας ἀποστολῆς—ἐπὶ τοῦ προκειμένου τῆν Ἀλγερίαν—περισσότερον ἢ πρόβλημα παρὰ μίαις λύσει.

ΔΗΜ. Α. ΓΕΡΜΙΔΗΣ

Ἐνυπόγραφο ἄρθρον ἐκφράζει τὰς ἀπόψεις τῶν συγγραφέων τῶν
Signed articles express only the views of their author

Ε Π Ι Θ Ε Ω Ρ Η Σ Ι Σ
Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Ω Ν
Ε Ρ Ε Υ Ν Ω Ν

Revue de Recherches Sociales

εἰδικὸν τριμηνιαῖον περιοδικὸν

Ἐκδόται: Ἐθνικὸν Κέντρον
Κοινωνικῶν Ἑρευνῶν (ΝΠΔΔ)

Σοφοκλέους 1, Ἀθήναι 122

*

Ἔτος τρίτον. Τεύχος 11ον & 12ον

Ἰανουάριος - Ἰούνιος 1972

διευθυντῆς συντάξεως

ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ

Ἄγιου Χαράλαμπος 1, Ἀθήναι 701

ὑπεύθυνος τυπογραφείου Ν. Ποταμίτης

Ζέππου 20 - Γλυφάδα

στοιχειοθεσία-ἔκτυπωση-βιβλιοδεσία

Ποταμίτης-Λαμπρινούτσου Ο.Ε.

ἐπιμέλεια ἐκδόσεως

Ἰγερπεία Ἐνημερώσεως ΕΚΚΕ

*

ΤΙΜΗ ΔΙΑΦΥ ΤΕΥΧΟΥΣ - ΔΡΧ. 80

Single copies of this issue \$ 5

συνδρομὰ ἐσωτερικῶν (4 τεύχη):

διὰ ἰδιωτῶν δρχ. 150,

διὰ σπουδαστῶν δρχ. 75,

διὰ νομικὰ πρόσωπα, τράπεζας,

ὄργανισμοὺς δρχ. 300,

συνδρομὴ ἑξωτερικῶν (4 τεύχη): \$ 12

*

ἡ ἀναδημοσίευσίς τῆς ὕλης τοῦ

περιοδικοῦ ἐπιτρέπεται μόνον κατόπιν

ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ συντάξεως

πέρας ἐκτύπωσως 22.6.1972